2014D47349

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 december 2014

In de procedurevergadering van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van 6 november 2013 is besloten mij om een reactie te vragen op de «brandbrief over voorlichting in WOTS-zaken», opgesteld door advocaat mr. H.M.W. Daamen d.d. 22 oktober 2013. Dit verzoek is pas op 12 november 2014 aan mij doorgeleid. Met deze brief kom ik hieraan alsnog tegemoet.

Brandbrief voorlichting in Wots-zaken

Ten gevolge van het beleid dat in 2011 is ingezet – te weten het toepassen van de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging van buitenlandse straffen – in combinatie met de Nederlandse regeling voor voorwaardelijke invrijheidstelling (vi), kan het voorkomen dat de resterende detentieperiode na overbrenging naar Nederland op grond van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (Wots) langer duurt dan dat de gedetineerde zijn of haar strafrestant in het buitenland zou hebben uitgezeten. Mr. Daamen acht de voorlichting hierover onvoldoende waardoor in het buitenland gedetineerde Nederlanders geen goede afweging kunnen maken van de gevolgen van de overdracht van hun resterende straf. Hij roept mij tegen de achtergrond hiervan op de gevallen van personen die na de beleidswijziging naar Nederland zijn overgebracht, opnieuw te beoordelen en eventueel compensatie te bieden, indien zij, als gevolg van de overbrenging, langer in detentie hebben verbleven of nog zouden moeten verblijven. Voorts wordt geopperd aan veroordeelden die in aanmerking komen voor overdracht van hun straf naar Nederland, reeds in het buitenland een advocaat toe te voegen, zodat gedetineerden goed geïnformeerd en geadviseerd kunnen worden over de gevolgen van hun overbrenging naar Nederland.

Reactie op brief

Ter reactie op het schrijven van mr. Daamen verwijs ik allereerst naar mijn brief van 23 januari 2014, waarin ik reageer op de aanbevelingen van de Nationale ombudsman inzake de uitvoering van het Wots-beleid.[1] Deze brief gaat reeds deels in op de punten die mr. Daamen aan de orde stelt. In aanvulling daarop zet ik hieronder de wijze van het verstrekken van informatie aan gedetineerde Nederlanders in het buitenland, het vaststellen van de vi-datum na overdracht naar Nederland en de noodzaak van toevoeging van een advocaat in Wots-zaken uiteen. Daarbij merk ik in het algemeen op dat de Wots is gericht op resocialisatie in eigen land en niet op het verkorten dan wel verlengen van de resterende detentieperiode.

Informatieverstrekking aan Nederlandse gedetineerden in het buitenland

Conform artikel 7, eerste lid, van het Verdrag inzake de Overbrenging van Gevonniste Personen (het VOGP) is de Staat van veroordeling verantwoordelijk voor het volledig informeren van de veroordeelde over de voortvloeiende rechtsgevolgen ten gevolge van de overbrenging naar de Staat van tenuitvoerlegging, in casu Nederland. Nochtans heb ik, in het belang van gedetineerden die in aanmerking komen voor overbrenging naar Nederland, diverse maatregelen getroffen om de informatiever-

[1] Kamerstuk 33 742, nr.6

strekking te versterken. Zo biedt de afdeling Internationale Overdracht Strafvonnissen (IOS) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) informatie over de consequenties van een overbrenging naar Nederland op grond van de Wots aan in de vorm van brochures op hun Internetsite en stelt zij, ter verstrekking aan Nederlandse gedetineerden, informatiemateriaal beschikbaar aan medewerkers van ambassades en consulaten, als ook aan Nederlandse vrijwilligers van de reclassering die in het buitenland verblijven. Tevens is, expliciet voor vragen over de strafoverdracht, een informatielijn opgericht. Hiervan wordt intensief gebruik gemaakt. Daarnaast stuurt de afdeling IOS, zodra een besluit is genomen over de overbrenging naar Nederland, uitleg over de gevolgen van de strafoverdracht inclusief informatie over de Nederlandse vi-regeling aan de Staat van veroordeling ter verstrekking van deze stukken aan de gedetineerde die het betreft.

Vaststelling vi-regeling na overdracht naar Nederland

Bij wijziging van artikel 15, lid 7, van het Wetboek van Strafrecht is het sinds november 2012 mogelijk dat de vi-datum na overdracht naar Nederland op een eerder, ofwel gunstiger, tijdstip plaatsvindt, indien de gedetineerde op dat eerdere tijdstip voorwaardelijk in vrijheid zou zijn gesteld in de Staat van veroordeling. Hieraan zijn echter eisen gesteld. Zo dient de vi-datum in de Staat van veroordeling al dan niet met grote mate van waarschijnlijkheid te zijn vastgesteld. Indien dit niet het geval is, bijvoorbeeld in landen waar het toekennen van vi geen automatisme is, maar afhankelijk is van het gedrag van de gedetineerde, geldt de Nederlandse vi-datum bij de overname van de tenuitvoerlegging van de straf in Nederland.

Zoals ik reeds in mijn brief van 23 januari 2014 aan de Nationale ombudsman heb aangegeven, hebben 14 gedetineerden aan wie een Nederlandse – minder gunstige – vi-datum is toegekend, een kortgeding tegen de Staat aangespannen. Zij eisten dat alsnog rekening zou worden gehouden met de «buitenlandse» vi-datum. In alle gevallen is de eis door de kortgedingrechter afgewezen, hetgeen mijn uitgangspunt ondersteunt dat het opnieuw beoordelen van de gevallen van personen die na de beleidswijziging in 2011 naar Nederland zijn overgebracht, dan wel aan hen compensatie te bieden, niet passend is.

Toevoegen advocaat in Wots-zaken

Behalve dat de Staat van veroordeling verantwoordelijk is voor het volledig informeren van de veroordeelde over de voortvloeiende rechtsgevolgen ten gevolge van de overbrenging naar de Staat van tenuitvoerlegging, is de Staat van veroordeling eveneens verantwoordelijk voor het verlenen van de benodigde rechtsbijstand. Een Nederlandse advocaat is bovendien niet bevoegd om een Nederlandse gedetineerde die in het buitenland is veroordeeld, te verdedigen.

Voor de informatieverstrekking en advisering van gedetineerden over de gevolgen van de overbrenging naar Nederland op grond van de Wots acht ik het toevoegen van een Nederlandse advocaat niet noodzakelijk. Mijns inziens biedt DJI Nederlandse gedetineerden in het buitenland op diverse wijzen de mogelijkheid om informatie in te winnen over de gevolgen van de overdracht, waarvan ik hierboven reeds voorbeelden heb opgesomd. Daarnaast mag een gedetineerde uiteraard altijd op eigen initiatief een advocaat inschakelen.

Tot slot

Dat ik geen extra maatregelen tref naar aanleiding van hetgeen mr. Daamen in zijn brief aan de orde stelt, wil zeker niet zeggen dat ik deze signalen onvoldoende serieus neem. Ik betreur het dan ook te lezen dat gedetineerden niet in alle gevallen volledig zijn geïnformeerd over de eventueel negatieve gevolgen van hun overdracht naar Nederland en zich hierdoor benadeeld voelen. Dat de Staat van veroordeling, conform het VOGP, verantwoordelijk is voor de informatieplicht, laat dan ook onverlet dat ik hen hierbij bijsta door het verstrekken van informatiemateriaal. Door in aanvulling daarop onder meer brochures en een informatielijn beschikbaar te stellen, ben ik van mening dat ik voldoende in het werk stel om Nederlandse gedetineerden in het buitenland te voorzien van de juiste informatie over de voortvloeiende rechtsgevolgen ten gevolge van de overbrenging naar Nederland op grond van de Wots.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
I.W. Opstelten